

Gevaş (Van) Ofiyolitinin Jeolojisi

Yıldırım DİLEK, Yücel YILMAZ, İ.Ü. Yerbilimleri Fakültesi

Gevaş ve çevresinin jeolojisinin sunulduğu bu bildiri, Bitlis metamorfizmasının kuzeyinde yer alan ve 1/500.000 ölçekli Türkiye Jeoloji haritası Van paftasında Üst Kretase olarak gösterilen ofiyolitinin kendi içerisinde ayrıntılı tanıtımını ve metamorfizma - ofiyolit dokanağının özelliklerini açıklamayı amaçlamaktadır.

Bölgedeki birimler dört ana tektonik birlikte toplanmıştır :

- A — Bitlis metamorfizi
- B — Ofiyolit topluluğu
- C — Geçiş zonu
- D — Örtü kayaları

Bitlis metamorfizi çalışma sahasında, en dış kesimini oluşturan karbonatlarla temsil edilmiştir ve ofiyolit ile ilişkisi tektoniktir. Bu iki birlik arasında görülen yaklaşık E-W uzanımlı dokanak; Ofiyolit bölgeye yerleşmesi sırasında kazanılmış birincil nitelikli bir dokanak olup, konumu daha sonraki yapısal hareketlerle değişikliğe uğramıştır.

Bir kıtasal dilimle dokanak halinde bulunan ve okyanus kabuğunu temsil eden ofiyolit topluluğu kaotik bir melanj değildir. Ancak yerleşme öncesi ve sonrası evrelerdeki yapısal gelişmelerle yatay ve düşey yönde konum bozumuna uğramıştır. Buna rağmen ayrıntılı araştırma birimlerin bölgesel düzenini belirlemiştir. Ofiyolitte sığ denizel Üst Kretase fosilli egzotik karbonat blokları yer alır. Gereği ofiyolit ve mermerden türeme sığ denizel Eosen çökeltileri tarafından diskordan olarak örtülüdür. Bu nedenle ofiyolit, Üst Kretase ile Eosen arasında yerleştiği açıktır.

Ofiyolit topluluğu ile Bitlis metamorfizi arasında bir kuşak oluşturan ve Geçiş Zonu (Ezik zon) olarak haritalanan tektonik birlik, ofiyolit bölgeye yerleşmesi sırasında gelişen kataklastik metamorfizma ürünü kayaların oluşturduğu bir zondur ve üst dokanakta basınç etkisinin maksimum görüldüğü miyonitik kayalardan aşağı doğru yeşil şiste ve giderek başkalaşıma uğramamış lavlara (spilitlere) geçiş gösterir. Daha sonraki deformasyonlar bu kuşağın düzenini yeryer bozmuştur.